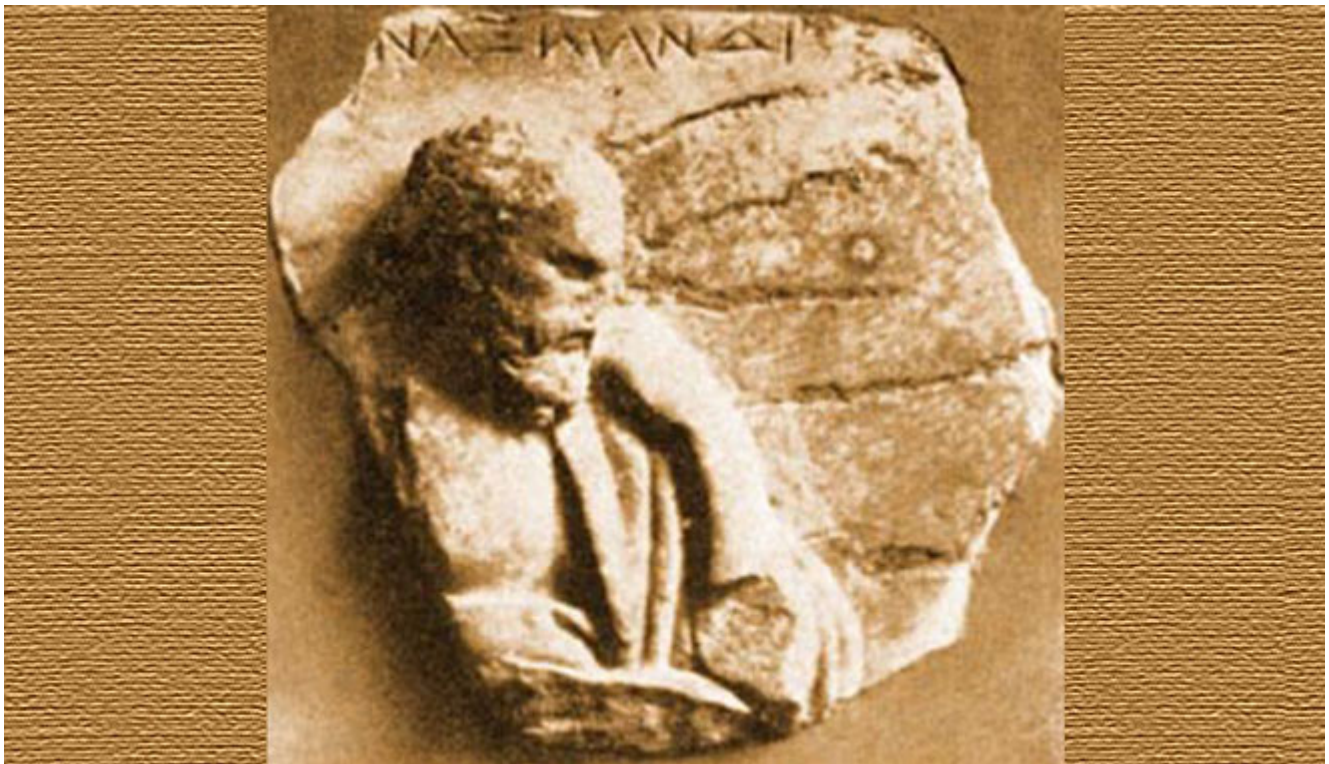

Οι αρχαίοι Έλληνες μίλησαν πρώτοι για την πλάνη των αισθήσεων (Μάνος Δανέζης, Επίκουρος Καθηγητής Αστροφυσικής Πανεπιστημίου Αθηνών)

[/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το ότι η έννοια της ύλης δεν είναι κάτι το από και αντικειμενικά προσδιορισμένο, αλλά κάτι έξω από την εποπτεία των ανθρώπινων αισθήσεων, το διατύπωσαν πρώτοι οι αρχαίοι Έλληνες της

προσωκρατικής και κλασικής περιόδου.

Ο Αναξίμανδρος πρώτος θεωρούσε ότι αρχικά υπήρχε μια πρωταρχική υλική ουσία, έξω από την εποπτεία των ανθρώπινων αισθήσεων η οποία ήταν αθάνατη και ανώλεθη. Από την ουσία αυτή, κατά τον Αναξίμανδρο, δημιουργείται η υλική αντικειμενική πραγματικότητα η οποία αφού διατρέξει έναν κύκλο ζωής επιστρέφει στον εαυτό της. Την πρωταρχική αυτή ουσία την ταύτισε με την έννοια του απείρου.

Ο Πλάτωνας, στη συνέχεια, δίδασκε ότι αρχικά υπήρχε μια πρωταρχική αγαθοποιός ουσία, η οποία δεν ήταν δυνατόν να γίνει αντιληπτή από τις ανθρώπινες αισθήσεις παρά μόνο από τον Νου. Την ουσία αυτή την ονόμασε «Πρώτη Ιδέα», η οποία εκδηλώνεται πρωτογενώς μέσα σε έναν μη αισθητό, αλλά νοητικά προσεγγίσιμο Κόσμο των Ιδεών. Από αυτήν την «Πρώτη Ιδέα» μέσω κάποιων αιτίων γεννήθηκε η εμπειρική και αντικειμενικά προσεγγίσιμη από τις ανθρώπινες αισθήσεις ύλη.

Τέλος η ύλη κατά τον Αριστοτέλη ήταν κάτι διάφορο και διαφορετικό από την πραγματωμένη και αισθητή μορφή του κάθε αντικειμένου. Αποτελούσε δε το ακαθόριστο και μη αισθητό στοιχείο του κάθε αντικειμένου που ενυπάρχει δυνάμει μέσα του.

Τι είναι λοιπόν αυτό που οι αισθήσεις μας αντιλαμβάνονται σαν υλική πραγματικότητα;

Κάθε τι γύρω μας το οποίο ονομάζουμε υλικό αντικείμενο δεν είναι τίποτα άλλο από έναν ωκεανό στροβιλιζόμενης μη αισθητής ενέργειας η οποία ξεχύνεται πέρα από τα όρια του σχήματός του μέχρι το άπειρο. Η ενέργεια αυτή ενώνεται και μπλέκεται με την ενέργεια όλων των σωμάτων του σύμπαντος δημιουργώντας μια ενιαία και αδιάσπαστη ενότητα. Τα όρια των υλικών αντικειμένων που τα διακρίνουν μεταξύ τους, το χρώμα τους, η σκληρότητά τους, η γεύση τους δεν είναι παρά κατασκευάσματα των ατελών αισθήσεών μας. Μια πλάνη των αισθήσεων.

Βιβλιογραφία

Δανέζης Μάνος και Θεοδοσίου Στράτος, *Το Σύμπαν που αγάπησα-Εισαγωγή στην Αστροφυσική*. Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα 2000.

Πηγή: Δανέζης Μάνος, επ. Καθηγητής και Θεοδοσίου Στράτος, αναπλ. Καθηγητής ΕΚΠΑ, κείμενα της εκπομπής “Το Σύμπαν που αγάπησα”. Τίτλος επεισοδίου: “Ύλη.

Το φάντασμα της ανθρώπινης αυταπάτης”

Διαβάστε το προηγούμενο μέρος του άρθρου [εδώ](#)